บทที่ 1
บทนำ

1.1 หลักการและเหตุผล

ประเทศไทยได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการลงทุนในปีพ.ศ.2503 เพื่อส่งเสริมให้เกิดการผลิตทดแทนการนำเข้า จึงได้เริ่มมีบริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์เข้ามาขอรับการส่งเสริมการลงทุนเพื่อทำการผลิตผลิตภัณฑ์อิเล็กทรอนิกส์ บริษัทของคนไทยรายแรกที่ขอรับการส่งเสริมการลงทุน คือ บริษัทธานินทร์อุตสาหกรรม จำกัด ในปีพ.ศ.2505 เพื่อประกอบเครื่องรับโทรทัศน์และวิทยุ จากนั้นได้มีการลงทุนในกิจการผลิตภัณฑ์อิเล็กทรอนิกส์จากต่างชาติเป็นจำนวนมาก ส่วนใหญ่เป็นการร่วมลงทุนระหว่างคนไทยกับบริษัทญี่ปุ่น เช่น บริษัทซันโย ยูนิเวอร์แซลอิเล็กทริค จำกัด บริษัทฮิตาชิ คอนซูเมอร์โปรดักส์ จำกัด เป็นต้น ในช่วงนี้อุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์ของไทยมีลักษณะเป็นการผลิตเพื่อทดแทนการนำเข้า โดยพึ่งพาวัตถุดิบและชิ้นส่วนจากต่างประเทศเกือบทั้งหมด ทำการผลิตอิเล็กทรอนิกส์สำเร็จรูป เช่น เครื่องรับโทรทัศน์และวิทยุ เป็นการทดแทนการนำเข้าในลักษณะนำชิ้นส่วนเข้ามาประกอบเป็นผลิตภัณฑ์ ต่อมาในปีพ.ศ.2515 ได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการลงทุนฉบับใหม่ ซึ่งมีการกำหนดสิทธิและประโยชน์เพิ่มเติมแก่กิจการที่ทำการผลิตเพื่อการส่งออก ในช่วงนี้มีการเข้ามาลงทุนในไทยอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากประเทศไทยมีค่าแรงถูก ได้รับสิทธิและประโยชน์ทางภาษีจากรัฐบาลไทย ในขณะที่บริษัทของคนไทยก็มีการขยายการผลิตเพื่อการส่งออก แม้ว่ารัฐบาลไทยจะเริ่มให้ความสำคัญแก่อุตสาหกรรมเพื่อการส่งออกเพิ่มขึ้น แต่ขณะเดียวกันก็มิได้ลดความสำคัญของอุตสาหกรรมที่ผลิตเพื่อจำหน่ายภายในประเทศ ทำให้อุตสาหกรรมในประเทศยังคงเติบโตต่อไปได้ ระหว่างปีพ.ศ.2524-2528 รัฐบาลยังคงดำเนินนโยบายส่งเสริมการส่งออก ทำให้ผู้ผลิตผลิตภัณฑ์อิเล็กทรอนิกส์รายใหญ่จำนวนมากย้ายฐานการผลิตเข้ามาลงทุนในไทย เช่น สหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่น ฮ่องกง ทำให้อุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์มีแนวโน้มการขยายตัวมากขึ้น โดยเฉพาะกลุ่มชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์ ในช่วงปีพ.ศ.2529-2535 อุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์ของไทยมีการขยายตัวสูงมาก เนื่องจากความมีเสถียรภาพทางเศรษฐกิจและการเมืองภายในประเทศ ประกอบกับการที่ค่าเงินของญี่ปุ่นและประเทศอุตสาหกรรมใหม่(NICs) มีค่าแข็งขึ้น ทำให้เกิดการเคลื่อนย้ายเงินทุนจากประเทศดังกล่าวเข้ามาลงทุนในไทยเป็นจำนวนมาก การลงทุนจากต่างประเทศในช่วงนี้จึงขยายตัวสูงกว่า

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

ในช่วงที่ผ่านมา ขณะที่การผลิตของไทยก็เริ่มมีความซับซ้อนมากขึ้น โดยเปลี่ยนจากการผลิตผลิตภัณฑ์ที่มีมูลค่าเพิ่มต่ำเพื่อจำหน่ายในประเทศมาเป็นผลิตภัณฑ์ที่มีความซับซ้อนและมีมูลค่าเพิ่มสูงขึ้นเพื่อส่งออกไปยังต่างประเทศ แต่เนื่องจากอุตสาหกรรมสนับสนุนที่เป็นของคนไทยยังมีปัญหาการขาดแคลนเทคโนโลยี ดังนั้น อุตสาหกรรมที่ประสบความสำเร็จส่วนใหญ่จึงเป็นกิจการของชาวต่างชาติ หรือเป็นกิจการที่มีชาวต่างชาติร่วมหุ้นอยู่ด้วย ตั้งแต่ปีพ.ศ.2540 เป็นต้นมา มีปัจจัยที่สำคัญ 3 ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่ออุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์ในไทย ได้แก่

1) ภาวะเศรษฐกิจทั่วโลกที่ได้รับผลกระทบจากการก่อวินาศกรรมในสหรัฐอเมริกาเมื่อ 11 กันยายน 2544 และวิกฤติทางเศรษฐกิจในภูมิภาคเอเชียที่ยังไม่คลี่คลายเท่าที่ควร
2) จังหวะการพัฒนาเทคโนโลยีที่สำคัญที่มีความกระชั้นมากขึ้น โดยเฉพาะเทคโนโลยีแผงวงจรรวมที่ส่งผลต่อความก้าวหน้าของพัฒนาเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์และอุปกรณ์ที่เกี่ยวข้อง โดยรวมทั้งเครื่องใช้ไฟฟ้าและอุปกรณ์โทรคมนาคม ทำให้การแข่งขันของอุตสาหกรรมมีความรุนแรงมากขึ้น
3) การเปลี่ยนแปลงระเบียบและกติกาการค้า อาทิ มาตรการทางการค้าทั้งในด้านภาษีศุลกากรและที่มีใช่ภาษี รวมทั้งสถานการณ์ความร่วมมือทางเศรษฐกิจระดับระหว่างประเทศ ระดับภูมิภาค และระดับประเทศที่เป็นตลาดส่งออกที่สำคัญอย่างสหรัฐอเมริกา สหภาพยุโรป และญี่ปุ่น การที่จีนเข้าเป็นสมาชิกองค์การการค้าโลก (WTO)

ปัจจัยทั้ง 3 ทำให้อุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์ของไทยมีความตื่นตัวในการปรับโครงสร้างค่อนข้างมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อจีนเข้ามาเป็นสมาชิกองค์การการค้าโลก ทำให้การแข่งขันระหว่างประเทศมีแนวโน้มที่จะทวีความรุนแรงมากขึ้น ผู้ประกอบการในประเทศจึงได้มีความพยายามที่จะชี้ให้รัฐบาลเห็นถึงความจำเป็นอย่างเร่งด่วนที่จะต้องปรับโครงสร้างภาษีที่เกี่ยวข้องให้มีความสอดคล้องกับสากลมากขึ้น เพื่อรักษาความได้เปรียบทางการแข่งขันของอุตสาหกรรมในประเทศ นอกจากนี้ องค์กรภาคเอกชนก็ได้มีความพยายามที่จะจัดระบบของอุตสาหกรรมให้เข้ามาอยู่ภายใต้องค์กรเดียวกัน คือ สภาอุตสาหกรรมฯ เพื่อให้การดำเนินงานของอุตสาหกรรมโดยรวมมีความเป็นเอกภาพและเป็นระบบมากขึ้น รวมทั้งเพื่อยกระดับการผลิตของประเทศ ขณะที่ภาครัฐก็มีความพยายามที่จะกำหนดยุทธศาสตร์และแนวทางการปรับโครงสร้างอุตสาหกรรมให้มีผลในทางปฏิบัติชัดเจน รวมทั้งการพัฒนาอุตสาหกรรมสนับสนุน ส่งเสริมผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดเล็ก และสร้างความเชื่อมโยงระหว่างอุตสาหกรรมในขั้นตอนการผลิตต่างๆ ให้มากขึ้น โดยเฉพาะการดำเนินการของสำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน และสถาบันไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ บริษัทต่างชาติก็เริ่มที่จะถ่ายโอนหน่วยงานด้าน

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

การวิจัยและพัฒนาเข้ามาดำเนินงานในไทยมากขึ้น เนื่องจากต้นทุนด้านนี้ในต่างประเทศเริ่มสูงขึ้น ขณะที่ราคาสินค้าเพิ่มขึ้นไม่มากนักและบางรายกลับมีแนวโน้มลดลง บริษัทของคนไทยก็เริ่มที่จะหันมาให้ความสำคัญกับการจำหน่ายสินค้าภายใต้เครื่องหมายการค้าของตนเองและเน้นการทำวิจัยและพัฒนามากขึ้น

ตาราง 1.1 มูลค่าการส่งออกสินค้าตามโครงสร้างสินค้าสำคัญของไทย ปีพ.ศ.2550-2552

(มกราคม-มิถุนายน) มูลค่า : ล้านบาท

รายการ	2550	2551	2552	2553
รวม	5,302,119.22	5,851,371.14	5,194,588.6	6,176,423.7
1.สินค้าเกษตรกรรม	522,531.78	662,228.94	559,458.6	679,718.8
2.สินค้าอุตสาหกรรมการเกษตร	327,300.13	385,771.01	384,298.1	419,317.3
3.สินค้าอุตสาหกรรม	**4,154,482.73**	**4,405,983.91**	**3,967,535.0**	**4,746,870.0**
4.สินค้าแร่และเชื้อเพลิง	258,268.32	397,376.12	283,296.0	330,512.0
5.อื่นๆ (ธุรกรรมพิเศษ)	39,536.26	11.15	1.0	5.7

ที่มา: ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานปลัดกระทรวงพาณิชย์ โดยความร่วมมือจากกรมศุลกากร

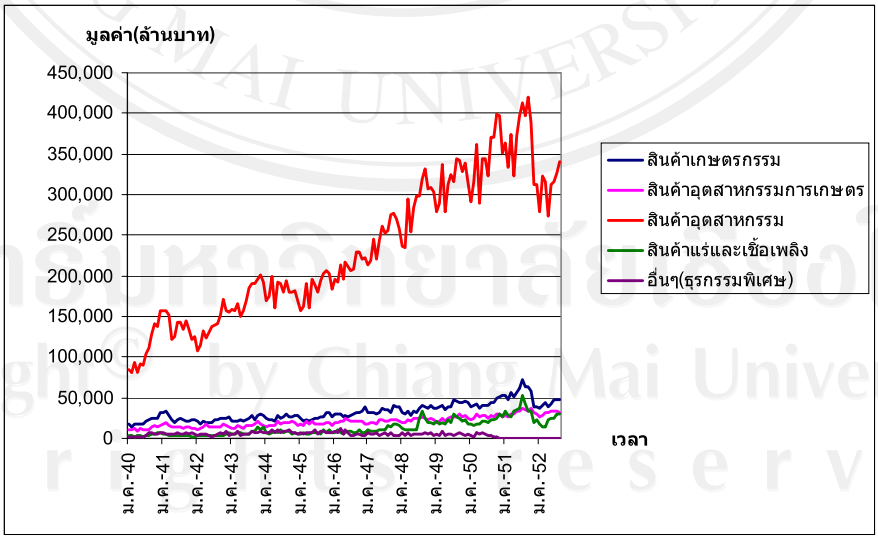

ที่มา: ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานปลัดกระทรวงพาณิชย์ โดยความร่วมมือจากกรมศุลกากร

รูป 1.1 มูลค่าการส่งออกสินค้าตามโครงสร้างสินค้าสำคัญของไทย ปีพ.ศ.2540-2552

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

จากตารางและรูป 1.1 จะเห็นว่ามูลค่าการส่งออกในอดีตที่ผ่านมา โดยแบ่งตามโครงสร้างสินค้าสำคัญของไทย สินค้าอุตสาหกรรมมีมูลค่าการส่งออกมากที่สุดจนถึงปัจจุบัน โดยในปี 2550 มีอัตราการขยายตัวจากปี 2549 เป็นร้อยละ 9.07 และในปี 2551 มีอัตราการขยายตัวร้อยละ 6.05 แต่ในปี 2552 (ม.ค.-มิ.ย.) อัตราการขยายตัวลดลงร้อยละ 15.78 อันเนื่องมาจากผลของการชะลอตัวทางเศรษฐกิจของสหรัฐอเมริกา

ตาราง 1.2 การส่งออกสินค้าสำคัญของไทยเรียงตามมูลค่า ประเภทสินค้าอุตสาหกรรม ปี พ.ศ.2551 - 2552 (มกราคม-มิถุนายน)

มูลค่า : ล้านบาท

รายการ	2551		2551(ม.ค.-มิ.ย.)		2552(ม.ค.-มิ.ย.)	
	อันดับ	มูลค่า	อันดับ	มูลค่า	อันดับ	มูลค่า
รวม	-	4,405,983.91	-	2,163,602.03	-	1,822,085.16
- เครื่องคอมพิวเตอร์ อุปกรณ์และส่วนประกอบ	**1**	**605,313.98**	**1**	**298,655.91**	**1**	**238,862.48**
- อัญมณีและเครื่องประดับ	3	274,093.15	4	118,179.48	2	181,764.07
- รถยนต์ อุปกรณ์และส่วนประกอบ	2	513,154.20	2	246,251.96	3	160,757.03

ที่มา: ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานปลัดกระทรวงพาณิชย์ โดยความร่วมมือจากกรมศุลกากร

จากตาราง 1.2 แสดงให้เห็นว่าในหมวดสินค้าอุตสาหกรรม เครื่องคอมพิวเตอร์ อุปกรณ์และส่วนประกอบมีมูลค่าการส่งออกมากเป็นอันดับหนึ่ง และมีมูลค่าการส่งออกเป็นอันดับหนึ่งมาตั้งแต่ปี พ.ศ.2538 จึงได้สนใจทำการศึกษาการส่งออกสินค้าอุตสาหกรรมประเภทเครื่องคอมพิวเตอร์ อุปกรณ์และส่วนประกอบ โดยมีตลาดส่งออกที่สำคัญดังนี้

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

ตาราง 1.3 ตลาดส่งออกเครื่องคอมพิวเตอร์ อุปกรณ์และส่วนประกอบ 5 อันดับแรกของไทยรายประเทศ ปีพ.ศ.2551 - 2552 (มกราคม-มิถุนายน)

อันดับที่	ประเทศ	มูลค่า : ล้านบาท			สัดส่วน (ร้อยละ)		
		2551	2551 (ม.ค.-มิ.ย.)	2552 (ม.ค.-มิ.ย.)	2551	2551 (ม.ค.-มิ.ย.)	2552 (ม.ค.-มิ.ย.)
1	จีน	158581.87	78074.99	65081.31	26.20	26.14	27.25
2	สหรัฐอเมริกา	112740.89	57956.29	45232.90	18.63	19.41	18.94
3	ฮ่องกง	61992.13	30684.72	22351.54	10.24	10.27	9.36
4	ญี่ปุ่น	35744.23	17696.05	15428.85	5.91	5.93	6.46
5	สิงคโปร์	40184.97	18261.74	14670.47	6.64	6.11	6.14

ที่มา: ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานปลัดกระทรวงพาณิชย์ โดยความร่วมมือจากกรมศุลกากร

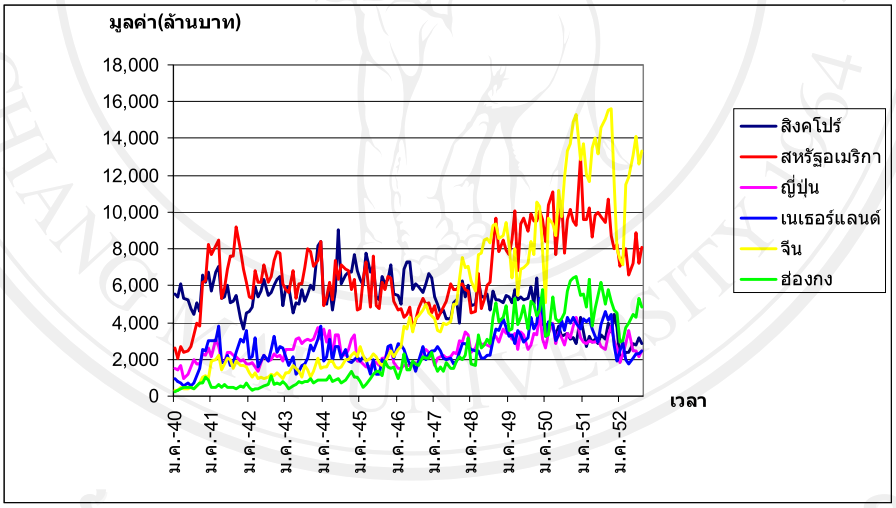

ที่มา: ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานปลัดกระทรวงพาณิชย์ โดยความร่วมมือจากกรมศุลกากร

รูป 1.2 ตลาดส่งออกเครื่องคอมพิวเตอร์ อุปกรณ์และส่วนประกอบ 6 อันดับแรกของไทยรายประเทศ ปีพ.ศ.2540 - 2552

ในอดีตตลาดส่งออกอันดับต้นๆ ของไทย ในเครื่องคอมพิวเตอร์ อุปกรณ์และส่วนประกอบ คือ ประเทศสหรัฐอเมริกา และสิงคโปร์ แต่ตั้งแต่ปีพ.ศ.2546 เป็นต้นมา จีนได้นำเข้าเครื่องคอมพิวเตอร์ อุปกรณ์และส่วนประกอบจากไทยเพิ่มมากขึ้น อันเนื่องมาจากบทบาททางการค้าของจีนเพิ่มมากขึ้น ทั้งเข้ามาเป็นสมาชิกขององค์กรการค้าโลก เป็นตลาดรองรับขนาดใหญ่ ประกอบกับประเทศ

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

สหรัฐอเมริกาเกิดวิกฤติทางเศรษฐกิจ ทำให้การส่งออกเครื่องคอมพิวเตอร์ อุปกรณ์และส่วนประกอบไปยังสหรัฐอเมริกามีสัดส่วนลดลงมาก

จากความขัดแย้งระหว่างสหรัฐอเมริกากับอิรักที่ก่อให้เกิดภาวะสงคราม ส่งผลกระทบต่อการขยายตัวทางเศรษฐกิจโลกและเศรษฐกิจของประเทศคู่ค้าของไทย เช่น สหรัฐอเมริกา สหภาพยุโรป และญี่ปุ่น เนื่องจากการส่งสินค้าอิเล็กทรอนิกส์ของไทยไปยังกลุ่มประเทศคู่ค้าโดยเฉพาะสหรัฐอเมริกาที่มีสัดส่วนการส่งออกค่อนข้างสูง ในกลุ่มสินค้าอิเล็กทรอนิกส์ประเภทเครื่องคอมพิวเตอร์ อุปกรณ์และชิ้นส่วนประกอบ โดยในปี 2543 มูลค่าการส่งออกเพิ่มขึ้นร้อยละ 15.9 และลดลงร้อยละ 13.5 ของปี 2544 แนวโน้มที่ลดลงดังกล่าว เนื่องจากตลาดนี้มีการแข่งขันระหว่างผู้ผลิตสูงมาก ประกอบกับภาวะเศรษฐกิจของสหรัฐอเมริกาอยู่ในช่วงชะลอตัว ส่งผลให้การส่งออกสินค้าอิเล็กทรอนิกส์ไปยังสหรัฐอเมริกามีปริมาณลดลง ต่อมาในช่วงกลางปี 2550 สหรัฐอเมริกาเกิดปัญหาสินเชื่อที่อยู่อาศัยต่ำกว่ามาตรฐาน หรือ วิกฤติแฮมเบอร์เกอร์ ทำให้ค่าเงินบาทแข็งขึ้นเมื่อเปรียบเทียบกับเงินดอลล่าร์สหรัฐฯ ทำให้การส่งออกไปยังสหรัฐอเมริกาตั้งแต่ปี 2551 เป็นต้นมามีสัดส่วนลดลง

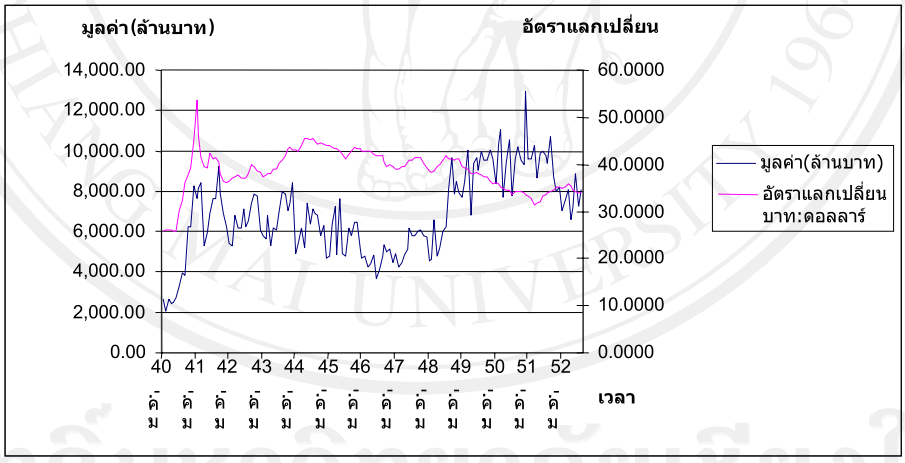

ที่มา: ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานปลัดกระทรวงพาณิชย์ โดยความร่วมมือจากกรมศุลกากร

รูป 1.3 ความสัมพันธ์ระหว่างมูลค่าการส่งออกเครื่องคอมพิวเตอร์ อุปกรณ์และส่วนประกอบกับอัตราแลกเปลี่ยนของไทย ปีพ.ศ.2540 - 2552

จะเห็นได้ว่าอัตราแลกเปลี่ยนเป็นตัวแปรสำคัญที่ส่งผลต่อการค้าระหว่างประเทศ การเปลี่ยนแปลงของอัตราแลกเปลี่ยนจึงมีผลสำคัญยิ่งต่อการส่งออกของประเทศนั้น คือ เมื่อประเทศดังกล่าวมีค่าเงินลดลงทางทฤษฎีระยะสั้นจะมีผลทำให้การส่งออกของประเทศเพิ่มขึ้น และถ้าประเทศดังกล่าวมีอัตราแลกเปลี่ยนที่แข็งค่าขึ้นในทางทฤษฎีแล้วในระยะสั้นจะมีผลทำให้การ

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

ส่งออกของประเทศลดลง แต่ถ้าอัตราแลกเปลี่ยนมีความผันผวนหรือแปรปรวนค่อนข้างมากเมื่อเทียบกับอัตราแลกเปลี่ยนของประเทศคู่ค้า ประเทศที่มีความผันผวนของอัตราแลกเปลี่ยนสูงนั้นจะมีผลทำให้การส่งออกของประเทศนั้นลดลง เนื่องจากประเทศคู่ค้าที่นำเข้าไม่สามารถประมาณต้นทุนที่แน่นอนได้ ดังนั้นผู้นำเข้าจึงทำการลดปริมาณการนำเข้าลง

การศึกษาชิ้นนี้ มีจุดประสงค์เพื่อวิเคราะห์ความผันผวนของอัตราแลกเปลี่ยนส่งผลต่อการส่งออกเครื่องคอมพิวเตอร์ อุปกรณ์และส่วนประกอบของไทยอย่างไร โดยการศึกษาชิ้นนี้ ได้ทำการศึกษาในประเทศคู่ค้าที่สำคัญ คือ ประเทศสหรัฐอเมริกา

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

เพื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างอัตราแลกเปลี่ยนกับการส่งออกสินค้าอิเล็กทรอนิกส์ประเภทเครื่องคอมพิวเตอร์ อุปกรณ์และส่วนประกอบ โดยใช้เทคนิคทางเศรษฐมิติด้วยวิธี Bivariate GARCH เพื่อให้ทราบถึงการปรับตัวระหว่างอัตราแลกเปลี่ยนกับการส่งออกสินค้าอิเล็กทรอนิกส์ประเภทเครื่องคอมพิวเตอร์ อุปกรณ์และส่วนประกอบ

1.3 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการศึกษา

ผลที่ได้จากการศึกษาจะทำให้ทราบถึงความสัมพันธ์ระหว่างอัตราแลกเปลี่ยนกับการส่งออกสินค้าอิเล็กทรอนิกส์ประเภทเครื่องคอมพิวเตอร์ อุปกรณ์และส่วนประกอบ ซึ่งสามารถนำผลการศึกษาไปใช้วิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงของอัตราแลกเปลี่ยนกับการส่งออกสินค้าอิเล็กทรอนิกส์ประเภทเครื่องคอมพิวเตอร์ อุปกรณ์และส่วนประกอบได้ เพื่อเป็นข้อมูลให้แก่ภาครัฐบาลและภาคเอกชนสามารถกำหนดนโยบายให้สอดคล้องและมีความเหมาะสมกันทั้งทางด้านค่าเงินบาทและการวางแผนการผลิต การลงทุนในอุตสาหกรรมประเภทนี้ต่อไป

1.4 ขอบเขตของการศึกษา

ในการศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาการปรับตัวของอัตราแลกเปลี่ยนค่าเงินบาทต่อดอลล่าร์สหรัฐฯ ซึ่งได้ทำการศึกษากรณีส่งออกไปยังสหรัฐอเมริกาซึ่งเป็นตลาดส่งออกที่สำคัญของประเทศไทย โดยใช้ข้อมูลทุติยภูมิรายเดือน ตั้งแต่เดือนมกราคม พ.ศ.2540 ถึง เดือนธันวาคม พ.ศ.2553 รวม 168 เดือน

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved